

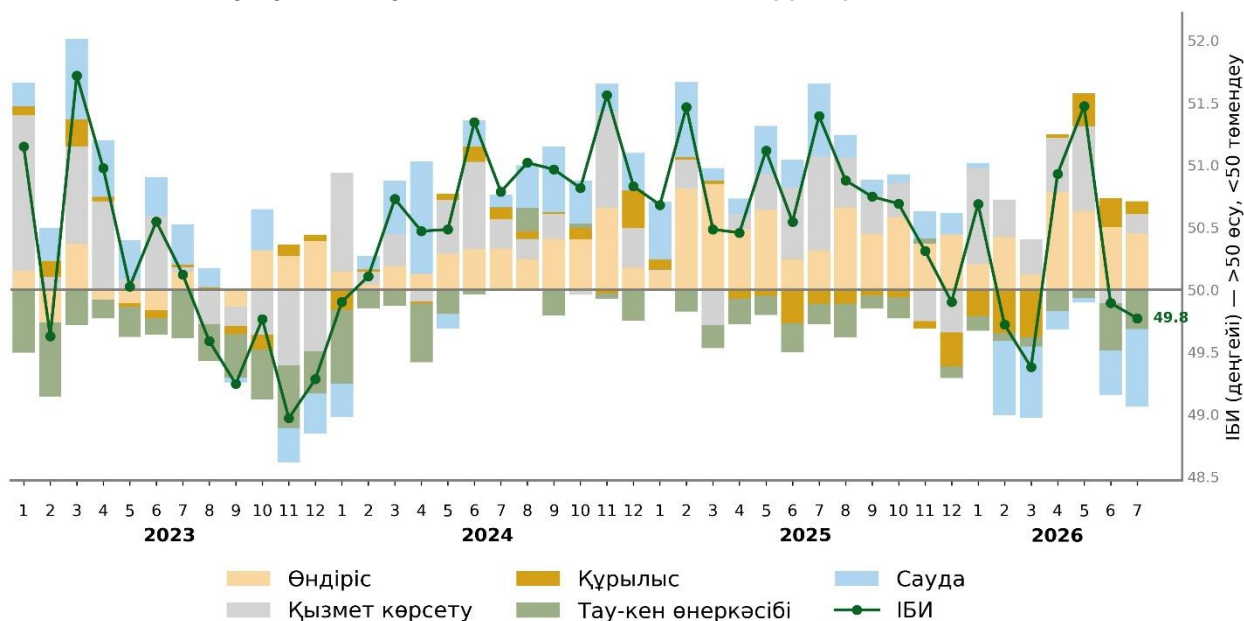
ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

Іскерлік белсенділік индексі

2026 Шілде

2026 жылғы шілде айында іскерлік белсенділік индексі бейтарап деңгейден сәл төмен болып, 49,8-ді құрады.

1-график. Іскерлік белсенділік индексінің (ИБИ) динамикасы

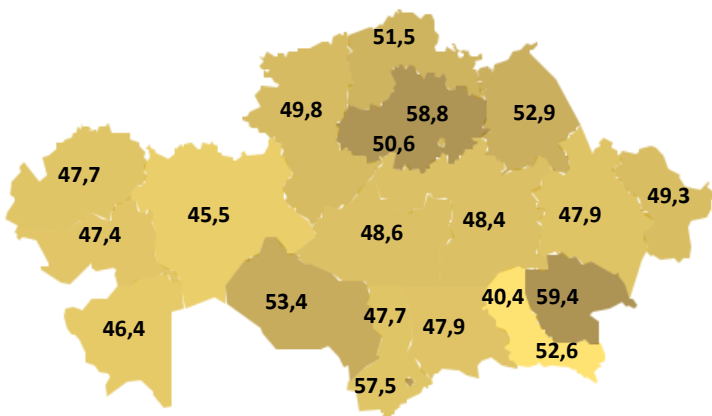

Өндіріс, құрылыс және қызмет көрсету салаларында іскерлік белсенділіктің оң динамикасы байқалды. Бұл салалардағы индекстер бейтарап деңгейден (50) жоғары қалыптасып, тиісінше **52,2**, **51,8** және **50,4** болды (маусымда – 52,4, 54,2 және 49,8). Сауда және тау-кен өндіру өнеркәсібінде индекстер төмендеу аймағында қалып, тиісінше **46,6** және **47,2** деңгейінде болды (маусымда – 48,0 және 46,6). Сауда саласында барлық компоненттер бойынша көрсеткіштердің төмендеуі тіркелді, әсіресе жеткізу мерзімдері көрсеткішінің төмендеуі айқын болды. Тау-кен өндіру өнеркәсібінде жаңа тапсырыстар көлемі, жаңа өнім шығару және жұмыспен қамту деңгейі қысқарды.

2-график. Шілде айындағы өңірлер бойынша ИБИ

8 өңірде іскерлік белсенділік жақсарды.

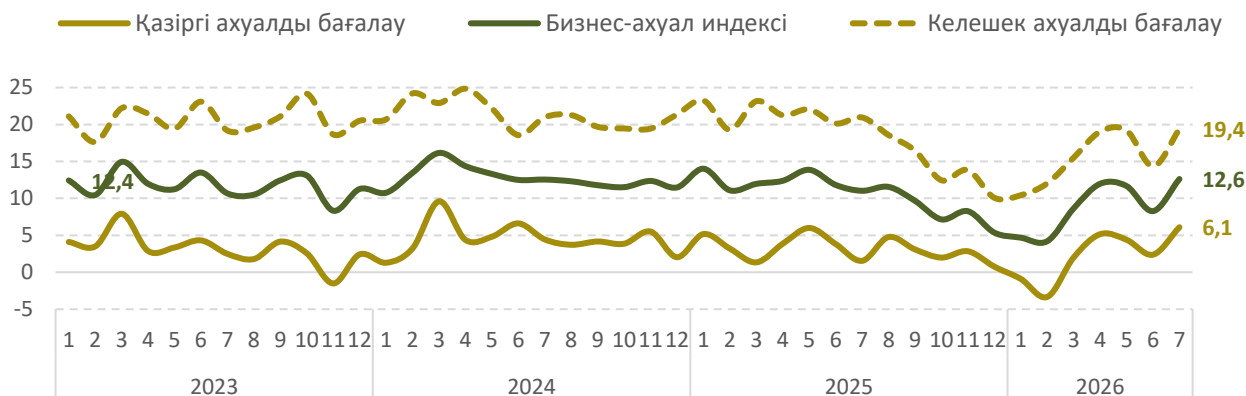
Индекстің ең жоғарғы мәні Жетісу облысында (59,4), ең төменгі мәні Алматы облысында (40,4) тіркелді.

Бизнес-ахуал индексі

2026 жылғы шілде айында бизнес-ахуал индексі 12,6-ға дейін өсті. Бизнесі жүргізудің ағымдағы жағдайына берілген бағалау жақсарды, сондай-ақ алдағы бизнес жағдайларына қатысты оптимизм де артты.

3-график. Бизнес-ахуал индексінің (БАИ) динамикасы*

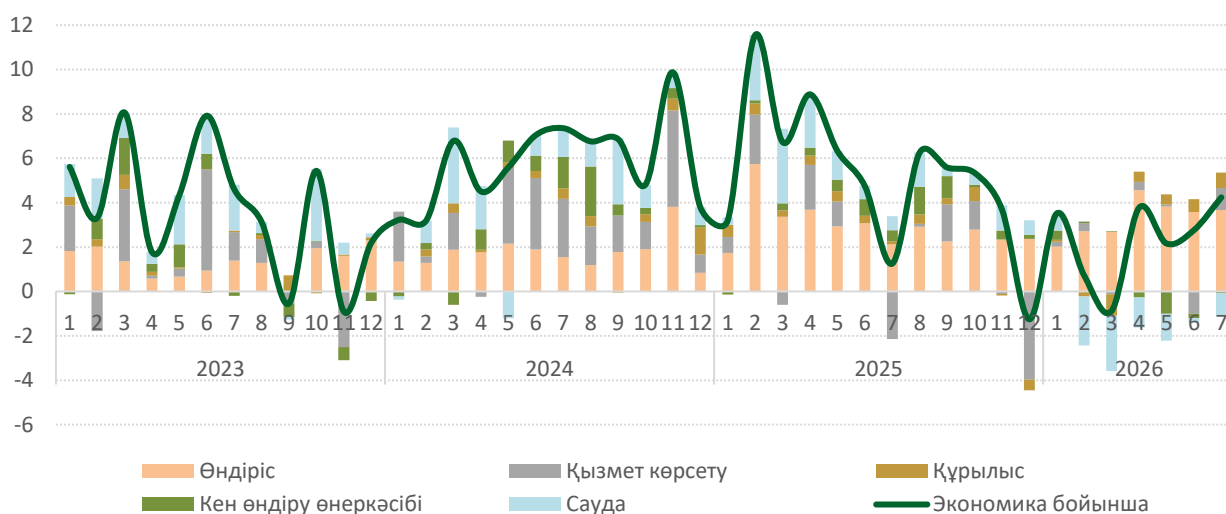
* Қазіргі және болашақ бизнес-ахуалды бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол — бизнес-ахуалдың өзгерісіне қатысты сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Индекс мәні 0-ден жоғары болса — ахуалдың жақсарғанын, төмен болса — нашарлағанын білдіреді

Кәсіпорындар өнімдеріне сұраныс жақсарды

Сұраныстың жақсаруы өндіріс, қызмет көрсету және құрылыс салаларында байқалды, ал сауда мен тау-кен өндіру өнеркәсібінде аздаған төмендеу тіркелді.

Респонденттер сұраныстың өзгерісін оң бағалады, ал коммуникацияларға және қаржы ресурстарына қолжетімділікті бейтарап деп бағалады. Қалған факторлар бойынша (салық жүктемесі, бизнесті қорғау мәселелері) бағалар теріс күйінде қалды.

4-график. Сұраныстың өзгеру динамикасы (ЖТ)* секторлардың әсері

* Сұранысты бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол — сұраныстың өзгерісіне қатысты сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Индекс мәні 0-ден жоғары болса — ахуалдың жақсарғанын, төмен болса — нашарлағанын білдіреді.

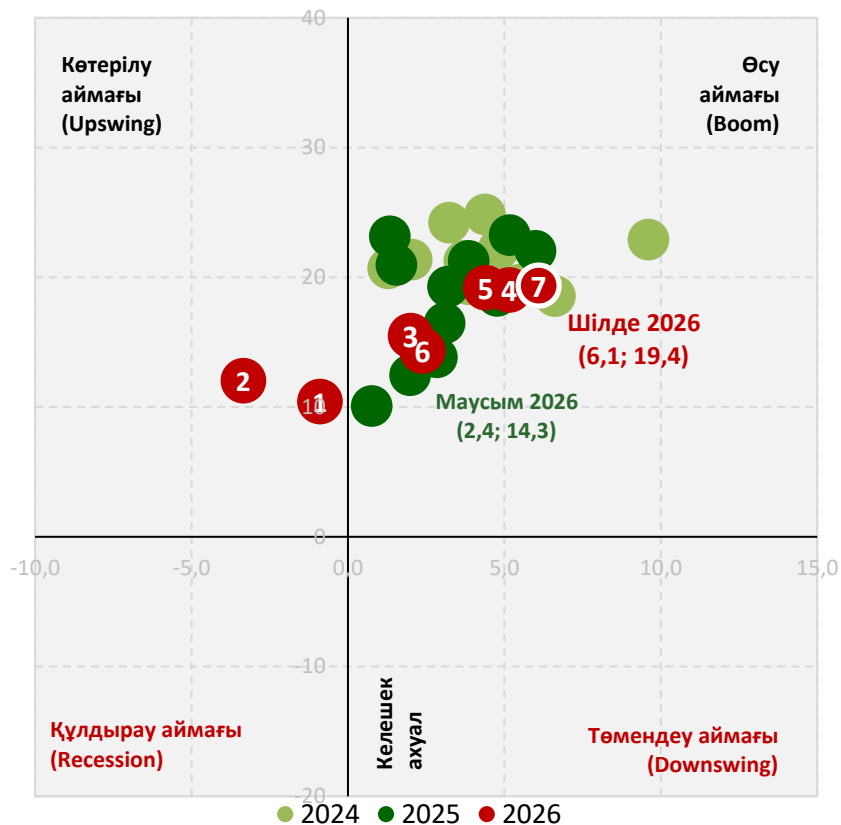
5-график. Бизнес-цикл «сағаты»*

2026 жылғы шілдеде бизнес-цикл «сағатының» көрсеткіші өсу аймағында қалды.

Бизнесті жүргізудің ағымдағы жағдайы жақсарды, жауаптар балансы 6,1-ді құрады.

Алдағы алты айға арналған бизнес жағдайларының бағасы да артып, 19,4-ті құрады.

*Бизнес-цикл «сағаты» берілген уақытта экономиканың циклдің қай фазасында болғанын көрсетеді. Оны құру үшін қазіргі ахуалды (X осі бойынша) және келешек ахуалды (Y осі бойынша) бағалау бойынша деректер қолданылады.

**Қазақстан Ұлттық Банкі есептейтін индекстер елдегі басқа ұйымдар жариялайтын қазақстандық кәсіпорындардың іскерлік белсенділігі бойынша ұқсас көрсеткіштерден өзгеше болуы мүмкін. Бұл айырмашылықтар респонденттер іріктемесінің салалық және өңірлік құрылымындағы ерекшеліктерге, сондай-ақ қолданылатын есептеу әдіснамасының айырмашылықтарына байланысты. Осыған орай, аталған индекстерді тікелей салыстыру үшін емес, бірін-бірі толықтыратын ақпарат ретінде қарастырған жөн.

ӘДІСНАМАЛЫҚ ТҮСІНДІРМЕ

¹ Ақпарат нақты сектор мониторингіне қатысушы кәсіпорындар арасында ай сайын жүргізілетін сауалнама нәтижесіне сай дайындалды.

² Іскерлік белсенділік индексі жаңа тапсырыстар көлемі, жұмыспен қамту деңгейі, жаңа өнім көлемі, тауарлы-материалдық қорлардың көлемі, жеткізу мерзімі сияқты кәсіпорындар көрсеткішінің жиынтық өзгерісі ретінде есептеледі.

³ Іскерлік белсенділік индексін есептеу үшін диффузиялық индекс (ДИ) пайдаланылады. Ол әрбір көрсеткіш бойынша оң жауап берген кәсіпорындар үлесінің және өзгеріссіз жауаптардың жартысының үлес қосындысы (үлестер салмақтанып есептеледі) ретінде есептеледі. Бұл индекс көрсеткіштің өзгеру динамикасын сипаттайтын жалпыланған индикатор саналады.

⁴ Бизнес-ахуал индексін (БАИ) есептеуде Ifo неміс зерттеу институтының әдістемесіне сәйкес осы айдағы бизнес-жағдайлардың көрсеткіштері (АЖ) және болашақ 6 айдағы бизнес-жағдайлардың күтілетін өзгерістері (БЖ) бойынша жауаптар теңгерімі (ЖТ) пайдаланылады:

$$\text{БАИ}^* = \sqrt{(\text{ЖТ}(\text{АЖ}) + 200) * (\text{ЖТ}(\text{БЖ}) + 200)} - 200$$

мұндағы, ЖТ – жауаптар теңгерімі

АЖ – ағымдағы экономикалық жағдай БЖ – болашақтағы экономикалық жағдай

⁵ ЖТ (жауаптар теңгерімі) бизнес-шарттардың өзгеруі туралы сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптардың үлесі арасындағы айырма ретінде есептеледі. Кәсіпорындар ұсынылған үш жауаптың біреуін таңдайды: «жақсарды», «өзгерген жоқ» және «нашарлады». Жауаптардың үлесі салмақтана отырып есептеледі.

⁶ Ifo зерттеу институты жасаған бизнес-цикл «сағаты» – бұл екі нөлдік сызықтың қиылысуымен төрт квадрантқа бөлінген диаграмма (координаттар жүйесі). Олар іскерлік жағдай тұрғысынан экономикалық циклдің төрт кезеңін білдіреді: көтерілу, өсу, төмендеу, құлдырау. Егер ағымдағы жағдайларды бағалау теріс болса, ал күтулер оң болса – экономикасы көтерілу фазасында, егер ағымдағы жағдайларды бағалау және күтулер оң болса – онда экономика өсу фазасында т.с.с.

⁷ Диаграммалардағы деректер маусымдық фактордың әсерінен тазартылған.

⁸ Алдыңғы айлардың динамикасында маусымдық тазалауға және жалпы қосылған құнды (ЖҚҚ) нақтылауға байланысты өзгерістер болуы мүмкін.

⁹ Секторлар бойынша егжей-тегжейлі ақпарат (сұрыптау туралы ақпарат, индикаторлар динамикасы, жауаптардың таралу нәтижелері) дашбордта берілген.